

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

**IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 106 STRAIPSNIO 3 DALIES IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 666
STRAIPSNIO 2 DALIES ĮGYVENDINIMO“ PROJEKTO**

**(toliau – Projektas)
TAP-22-651; TAIS Nr. 22-2469(2)**

2022-04-19 Nr. NV-1035

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto ir juo tvirtinamo priedo „Prašymų atlyginti išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo suteiktas paslaugas baudžiamosiose ir administracinių nusižengimų bylose nagrinėjimo tvarkos aprašas“ (toliau – Aprašas) turinys neatitinka teisėkūros proporcingumo ir aiškumo principų.

1.2. Projekto 2.1 ir 2.2 papunkčiuose nustatoma teisė valstybės institucijoms, įstaigoms ir kitiems subjektams, esant nepakankamai lėšų, reikalingų atstovavimo išlaidoms atlyginti, kreiptis į Lietuvos Respublikos finansų ministeriją dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo. Minėtuose Projekto papunkčiuose savivaldybės institucijos nenurodomos. Vertinant šią aplinkybę Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateiktų pastabų ir siūlymų kontekste, darytina išvada, kad savivaldybės Projekto 2.1 ir 2.2 papunkčiuose įtvirtintos nuostatos netaikytinos, tačiau pagal minėtų papunkčių turinį savivaldybių institucijos galėtų būti interpretuojamos ir kaip „kiti subjektai“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo ir naudojimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 277 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nedraudžia savivaldybėms, esant tam tikroms aplinkybėms, teikti prašymą skirti lėšų iš Vyriausybės rezervo. Projekto turinio nuoseklumo kontekste pastebėtina ir tai, kad nors lėšų skyrimas iš Vyriausybės rezervo savivaldybėms nenustatomas, Projekto 2.3 papunktyje Vyriausybė nustato pareigą savivaldybių institucijoms patikrinti galimybę įgyvendinti ir esant atitinkamoms sąlygoms įgyvendinti regreso teisę. Taigi, Projekto 2 punkto papunkčiai kelia pagrįstų abejonių teisėkūros aiškumo aspektu, todėl siekiant išvengti teisės akto dviprasmiškumo, siūlytina Projekto 2 punkto papunkčius patikslinti, aiškiai nurodant savivaldybių institucijoms (ne)taikomas nuostatas. Manytina, kad savivaldybės institucijoms aktualios nuostatos turėtų būti suderintos su Lietuvos savivaldybių asociacija.

1.2. Projekto 1.2 papunktyje, be kita ko, nurodoma, kad valstybės institucijos, įstaigos ir kiti subjektai, esant nepakankamai lėšų, reikalingų atstovavimo išlaidoms atlyginti, <...> ne dažniau nei kartą per ketvirtį gali kreiptis į Lietuvos Respublikos finansų ministeriją su prašymu skirti lėšų patirtoms išlaidoms kompensuoti <...>. Projektu tvirtinamo Aprašo 14 punkte nustatoma, kad „Kompetentinga institucija, įvertinusi prašymą, pateiktus dokumentus ir nenustačiusi trūkumų, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos atlygina išlaidas ir perveda kompensaciją į prašyme nurodytą sąskaitą.“. Taigi Projekte ir Apraše nustatomi skirtingi piniginių lėšų, reikalingų atlyginti atstovavimo išlaidoms, gavimo (kartą per ketvirtį) ir išmokėjimo (per 20 darbo dienų) terminai. Toks teisinis reglamentavimas gali sudaryti prielaidas, esant lėšų reikalingų atlyginti atstovavimo išlaidoms trūkumui, pažeisti asmenų teisėtus lūkesčius per 20 darbo dienų gauti teismo priteistas atstovavimo išlaidas ir kartu galėtų sąlygoti valstybei papildomą finansinę naštą, tuo atveju, jei asmenys kreiptųsi į teismą dėl valstybės institucijų įsipareigojimų nevykdymo. Todėl siūlytina svarstyti, ar nebūtų tikslinga patikslinti Projekto 1.2 papunktyje ir Aprašo 14 punktuose laiko terminus.

1.3. Apraše vartojami tarpusavyje nesuderinti terminai: Aprašo 1 punkte apibrėžiama Aprašo paskirtis ir nurodomas toliau vartotinas dvigubas sutrumpinimas: (toliau – išlaidos) (toliau – prašymas). Toliau Aprašo tekste ir jo priede vartojamas dar ir terminas „Prašymas dėl atstovavimo išlaidų atlyginimo“. Siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo, siūlytina Apraše ir jo priede vartoti vienodas sąvokas/formuluotes (pavyzdžiui, Prašymas dėl atstovavimo išlaidų atlyginimo). Taip pat šiame kontekste atkreiptinas dėmesys ir į Aprašo 14 punkte vartojamą terminą „kompensacija“, kuris Projekto kontekste nėra tinkamas.

1.4. Aprašo 2.1. papunktis tikslintinas, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio 3 dalies formuluotę, t. y. įrašant žodžių junginį „ar nutartimi“ („už advokatui teikiant paslaugas patirtas išlaidas, priteistas išteisinamuoju teismo nuosprendžiu **ar nutartimi** baudžiamojoje byloje“).

1.5. Aprašo 3 punkte nurodoma, kad „Išlaidos už advokato suteiktas paslaugas, priteistos teismo sprendimu nutrauktose administracinio nusižengimo bylose, nagrinėjamose pagal ANK 614 straipsnio 1 dalį, kai neatliekamas administracinio nusižengimo tyrimas ir nesurašomas administracinio nusižengimo protokolas, Aprašo nustatyta tvarka neatlyginamos“. Siekiant teisinio aiškumo, jei pirmiau nurodytos išlaidos atlygintinos, turėtų būti nurodytas konkretus teisės aktas, reglamentuojantis tokių išlaidų atlyginimą, arba šio punkto, kaip nesusijusio su Projektu, atsisakyta (tokiu atveju atitinkamai patikslinta Aprašo punktų numeracija).

1.6. Aprašo 6.1. nurodytas reikalavimas fiziniam asmeniui, be kita ko, kartu su prašymu pateikti asmeninės sąskaitos kredito įstaigoje turėjimą patvirtinančius dokumentus (pavyzdžiui,

sutarties su banku kopiją, banko parengtą pažymą apie turimą asmens sąskaitą, išrašą iš elektroninės bankininkystės ar kitus dokumentus, patvirtinančius asmeninės sąskaitos kredito įstaigoje turėjimą), taip pat Aprašo 6.2. punkte nurodytas reikalavimas juridiniam asmeniui keliamas reikalavimas prie prašymo pridėti išrašą iš Juridinių asmenų registro apie juridinio asmens vadovo paskyrimą arba juridinio asmens atsiskaitomąją sąskaitą patvirtinantys dokumentai (pavyzdžiui, sutarties su banku kopija, banko parengta pažyma apie turimą juridinio asmens sąskaitą, išrašas iš elektroninės bankininkystės ar kiti dokumentai, patvirtinantys sąskaitos turėjimą), teikime neargumentuotas. Šiame kontekste pirmiausia pažymėtina, kad asmenys teikdami prašymus ir juose nurodydami reikalaujamus asmens ir kitus duomenis (be kita ko, ir banko sąskaitos numerį) patvirtina tokių duomenų teisingumą. Todėl, siekiant mažinti administracinę ir finansinę naštą asmenims, siūlytina atsisakyti reikalavimų asmenims pateikti sutartis su bankais arba bankų parengtas pažymas, išrašus iš Juridinių asmenų registro atsisakyti, kaip perteklinių (nereikalingų) veiksmų arba tokią būtinybę argumentuoti Projekto teikime.

1.7. Prašymų atlyginti išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo suteiktas paslaugas baudžiamosiose ir administracinių nusižengimų bylose nagrinėjimo tvarkos aprašo priedas pavadintas „PRAŠYMAS DĖL ATSTOVAVIMO IŠLAIDŲ ATLYGINIMO“ tačiau jo turinyje nurodomas prašymas „įvykdyti teismo sprendimą ir <...>“. Taigi prašymo pavadinimo ir turinio formuluotės nevienodos. Siekiant teisės akto nuoseklumo ir vengiant dviprasmiškumų, siūlytina teisės akte vartoti tarpusavyje suderintas formuluotes.

1.8. Primintina, kad asmens duomenys yra tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų tvarkymą. Apraše nėra nustatyta kaip bus tvarkomi asmens pateikti duomenys. Taip pat Apraše nenustatyta, kaip bus saugomi asmens pateikti dokumentai. Tokios nuostatos galėtų būti įtvirtintos Aprašo Baigiamosiose nuostatose.

2. Teikime, be kita ko, nurodoma, kad Lietuvos advokatūra, suderinus pastabas, Projektui pritarė. Iš Advokatų tarybos pateikto rašto turinio matyti, kad taryba turėjo daug įvairaus pobūdžio pastabų ir pasiūlymų Projektui, derinimo pažymoje nurodomos dvi nesuderintos pastabos ir pasiūlymai. Taigi Projekto teikime nurodoma informacija dėl Projekto suderinimo su Advokatų taryba ir pateiktoje derinimo pažymoje nurodomi duomenys nesutampa. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į Projektu įgyvendinamo Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 2 punkto ir Lietuvos Respublikos

administracinių nusižengimų kodekso 666 straipsnio pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 2 punkto nuostatas (Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir teisingumo ministras, suderinęs su Lietuvos advokatų taryba, iki 2022 m. balandžio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus).

Teisės grupės vyriausioji specialistė

Lilija Žvirblytė

Lilija Žvirblytė, tel. +37069842314;+37070663765, el. p. lilija.zvirblyte@lr.lt